

ДІДОНА ТА ЕНЕЙ

[барокова опера]

OPEN
OPERA
UKRAINE

ВСТУПНЕ СЛОВО

Дорогі меломани, оперофіли, неофіти та небайдужі до сучасного мистецтва!

Чому люди не вгамовуються, більше ніж чотири століття захоплюючись, лаючи, ставлячи, досліджуючи, експериментуючи на різні лади із оперою? Тому що світова практика кожною новою вдалою постановкою доводить: опера — унікальний спосіб комунікації дуже різних людей — за світоглядним back-ground'ом, за віком та професійним досвідом, географією, просто різних, але здатних об'єднатися заради тієї невловимої миті, коли у численній кількості незнайомців в дивному просторі та незбагненому часі народжується катарсичне диво опери — вірний звук, неповторний жест, історія, що не відпускає, магія миттєвості.

Ми переконані, що опера, вмираючи від народження, житиме завжди. Тому що вона — вістря актуальності, концепт, котрий вдало поєднує інноваційне та традиційне, минуле та майбутнє, а головне — реальність та ілюзію. Адже саме цим — дивовижним поєднанням химерно нереального із найреальнішим — універсальними людськими цінностями — опера колись звабила людство. І змусила експериментувати у пошуку відповідей на одвічні питання у такий дивний спосіб, змішуючи драму, музику та видовище — одвічні оперні інгредієнти.

Щоб любити або ненавидіти, а тим більше насолоджуватись, потрібно знати. Тому відкидаючи для себе оперу, зупиніться на хвилю та запитайте себе: чому так? Можливо тому, що перше враження було не дуже приємним. Можливо тому, що ви соромитесь того, що не маєте належної освіти? А можливо тому, що у вас просто не було нагоди задати собі це питання?..

ВСТУПНЕ СЛОВО

Команда OPEN OPERA UKRAINE пропонує вам розібратися в принадах оперного світу. І обіцяє знайомити із його дивами, родзинками, трагедіями, світоглядними концептами та рештою цікавих речей.

Сьогодні ми пропонуємо вам барокову оперу, котра поки що є маловідомою українській публіці. Але наш невеличкий досвід переконує, що дуже скоро все зміниться, адже талановиті співаки, музиканти та постановники зрушать сталі конвенційні уявлення щодо оперного формату.

Готуючи “Дідону та Енея” ми з палким усердям занурилися у всі дрібниці барокового музичного простору: вивчали особливості вокалу, специфіку інтонування середньоанглійською, змінювали інструменти та перестроювали звиклі камертони, вчилися співати та діяти водночас та ще купу дивних речей. Та головне, ми прагнули розповісти історію, котра силою музики, робить її переживання настільки реальним, наскільки реальними бувають найсильніші почуття - кохання, відчай, біль, радість, зрада... Наш човен ось-ось попливе і ми запрошуємо вас приєднуватися до нескінченної подорожі такими незбагненими та привабливими оперними світами.

**Програмна директорка Open Opera Ukraine
Анна Гадецька**

PURCELL FOR A WHILE

Є композитори, музика яких лишається на ціле життя. Якщо ви чули знамениту перселлівську “Music for a While”, то беззаперечно знаєте: Перселл саме такий. Він потрапляє у найбільш виразні варіанти мелодій та інструментальних рішень. Задовольняє смаки і монархів, і звичайних лондонців, і джентльменів закритих чоловічих клубів. Англія шанує свого генія, який вже став її музичним символом. Та й весь світ не стоїть осторонь. Перселл звучить в фільмах «Кухар, злодій, його дружина та її коханець» Пітера Гріневея, «Королівство повного місяця» Веса Андерсона, а Стінг із запалом виконує «Генія холоду».

Універсальний композитор

Не повні 37 років життя Перселла припали на бурхливий період англійської історії. Після кривавих шаленств революційного режиму Кромвелля, в Англію, врешті-решт, поверталася монархія. Уподобання трьох монархів, за часів яких жив Перселл і на яких працював, виявили дивовижну універсальність його музичного мислення.

PURCELL FOR A WHILE

«Дідона та Еней»

«Дідона та Еней» — беззаперечно найвідоміша англійська опера. Дослідники творчості Перселла досі шукають відповідь на питання: чому це найвідоміший музично-драматичний твір композитора? Адже у Перселла є значно яскравіші твори для музичного театру? Щоправда, лише «Дідона та Еней» становить «класичний» варіант оперного формату, в якому драма від початку до кінця проспівується. Ця камерна англійська опера з'явилась на замовлення жіночого пансіону в Челсі та призначалася для “Young Gentlewomen”. Офіційно саме «Дідона та Еней» започатковує відлік англійської національної оперної традиції. У пошуках відповідей, дослідники вкотре відкривають скарби «Дідони та Енея». Перселлівський твір рясніє музично-драматичними знахідками. Солісти, хор та оркестр взаємодіють із щільною пружністю.

Про що ця історія — кожна доба вирішує у власний спосіб. У XIX сторіччі, наприклад, «Дідону та Енея» цінували за високо моральний трагічний пафос. У XXI... Можливо, за визнання безсилля розуму перед почуттям та гріке повернення у гострий лід реальності.

У випадку «Дідони та Енея» постає питання такого звичного елементу оперної вистави як увертюра, котра вважається втраченою. Сучасний композитор Майкл Найман навіть пофантазував на тему «як би це могло звучати», написавши власну версію ймовірної перселлівської музики. Ми ж вирішили, що інструментальний доробок Генрі Перселла цілком здатен виконати поставлене завдання. тому обрали для початку Чакону (Chacony in G minor) та Сюїту (Suite in G major), котрі пасуватимуть подальшим подіям. Тож за мить вирушаємо!

ПОСТАНОВНИКИ

Ілля Король, диригент

Народився у Києві. Випускник Академічного музичного коледжу, а також Московської державної консерваторії ім. П. І. Чайковського. Навчався у Абрахама Штерна, Гелі Дубрової та Марини Іашвілі. Визнаний експерт зі старовинної музики.

Живе в Австрії з 1997 року, де за свої музичні досягнення 2001 року отримав австрійське громадянство.

Був «гостьовим лідером» в американському турне — Карнегі-хол (Нью-Йорк) та Дісней Холл (Лос-Анджелес). Працював як концертмейстер та соліст різних оркестрів: Віденської академії, Musica Angelica L.A (США), Bach Ensemble Джошуа Ріфкіна та іспанського барокового оркестру RCOС. Був членом ансамблів Ars Antiqua Austria та Clemencic Consort.

2003 року Ілля Король разом із Юлією Моретті заснували камерний оркестр moderntimes_1800.

Оркестр з успіхом виступав на таких фестивалях як: RuhrTriennale, Salzburg Festspiele Festival, Rheingau Music Festival, Innsbruck Festwochen Festival, Wiener Festwochen Festival, La Chaise Dieu Festival та Handel Festspielen Halle, а також у найкращих залах Австрії — Theatre an der Wien, Vienna.

З Іллею співпрацювали Рейнхард Гебель, Рене Якобс, Анна Прохазка, Патрісія Петібон, Сімон Кермес, Вівіка Жено, Макс Емануель Ценчіч, Флоріан Беш, Каріна Говен, Деніел Тейлор, Юліана Банзе, Крістоф і Юліан Прегардьєни, Лоуренс Заззо.

ПОСТАНОВНИКИ

Тамара Трунова, режисерка

Має дві вищі освіти — перекладача (КНЛУ) та режисера (КНУТКТ ім. І. Карпенка-Карого).

З 2013 року працює в Київському академічному театрі драми та комедії на лівому березі Дніпра. Лауреатка театральної премії «Київська Пектораль» та Фестивалю молоді української режисури імені Леся Курбаса.

2016 року перемогла в конкурсі British Council та представила свою постановку в The Royal Exchange Theatre (Манчестер). Співпрацює з Молодим театром, театром «Золоті ворота». 2016 року спільно з Національною оперою представила оперну постановку «Служниця-пані» Дж. Перголезі.

Інші роботи: «Під небом синім», «Саша, винеси сміття», «Крим» (фестиваль «Простір Даугавпілс»), «Том Соєр», «Пасажир у валізі», «Дві дамочки в напрямку півночі», «Близькість...», «Безприданниця. Версія», «Лена», «Як двоє бідних румунів польською розмовляли», «Дім на краю душі», "The people are singing".

СОЛІСТИ

Інна Гусєва, сопрано — Дідона

Закінчила Національну музичну академію України ім. П.І. Чайковського. Продовжує навчання в академії як асистент-стажист у класі народної артистки України, професора Євдокії Колесник.

Веде активну творчу діяльність, беручи участь у численних оперних і камерних концертах. Гастролювала у США, Італії, Німеччині, Польщі, Канаді. Провідні партії: Віолетта («Травіата» Дж.Верді), Марфа («Царева наречена» М.Римський-Корсаков), Амур («Орфей» К.В.Глюк), Баронеса Аспазія («Пробний камінь» Дж.Россіні), Бригітта («Іоланта» П.І Чайковський), Франческа («Франческа да Ріміні» С.Рахманінов); Ф.Мендельсон «Симфонія № 2» - партія сопрано; Г.Ф.Гендель «Месія» — партія сопрано. Має фондові записи з Київським Симфонічним Оркестром і Хором (КСОХ).

Нагороджена Святійшим Патріархом Філаретом почесною грамотою «За заслуги перед УПЦ».

Євген Прудник, баритон — Еней

Закінчив Дніпропетровський театрально-художній коледж за спеціальністю «Актор драматичного театру».

Навчався вокалу в Ігоря Булашенка, лауреат українських конкурсів артистів-вокалістів. Працює в Київському національному академічному театрі оперети.

Провідні ролі: Гаррі в «Моя чарівна леді» Лоу, Стефан в «Циганському бароні» Штрауса, Біллі Бонс-Папуга в «Острові скарбів» Бистрякова, Фред Грехем/Петруччо в «Цілуй мене, Кет!» Портера, Джозефіна у «В джазі лише дівчата» та Капітан Фон Трап у «Звуках музики».

СОЛІСТИ

Тетяна Журавель, сопрано — Белінда

Випускниця Національної музичної академії України (клас Колесник Є. В.). Лауреатка міжнародних конкурсів оперних співаків у Будапешті, Донецьку, Вільнюсі. З 2016 року співпрацює з Угорською національною оперою, а з 2017 — з Львівською національною оперою. Із великим успіхом виконала соло сопрано в «Реквіємі» Лігеті разом з Національним оркестром Бельгії та Національним хором Угорщини в Брюсселі 2017 року. Влітку 2018 року дебютує в Італії з партією Цариці ночі на Macerata Opera Fest.

Учасниця численних музичних фестивалів, серед яких LvivMozArt, Magyarfest (Будапешт), Віртуози (Львів), Бах-фест (Суми), Органум (Суми) та ін.

Юлія Засімова, сопрано — Друга Служниця

Закінчила Національну музичну академію України ім.П.І.Чайковського та навчається в асистентурі у Марії Стеф'юк.

Півфіналістка міжнародного конкурсу вокалістів "Le Grand Prix de l'Opera" (Бухарест). Отримала схвальні відгуки від художнього керівника Зальцбурзького фестивалю Евамарії Візер та стала однією з двох представниць України на міжнародному конкурсі Neue Stimmen. Провідні партії: Амур в «Орфеї та Еврідіці» (Глюк); Марфа в «Царевій нареченій» (Римський-Корсаков), Герда в «Історії Кая та Герди» (Баневич).

СОЛІСТИ

Ігор Воронка, бас — Чаклунка

Закінчив Національну музичну академію України ім. П. І. Чайковського по класах скрипки та симфонічного диригування. Навчався вокалу у Петра Ковалю та Романа Майбороди. Відвідав майстер-клас з оперного співу під керівництвом П. Орчіані та К. Барічеллі. Грав із Симфонічним оркестром Національної філармонії України, Національним ансамблем танцю ім. П.Вірьського, Ансамблем класичної музики ім. Лятошинського. Працює в Національній заслуженій академічній капелі України «Думка». Заслужений артист України з 2008 року.

Олена Нагорна, сопрано — Перша відьма

Закінчила Національну музичну академію України ім. П. І. Чайковського по класах бандури та академічного співу. Працює в Національній заслуженій академічній капелі України «Думка» та ансамблі старовинної музики "Vox animae". Сольні партії: «Реквієм» Моцарта, рапсодія «Думка» Дичко, кантата «Хустина» Ревуцького. Заслужена артистка України з 2009 року.

Тетяна Яшвілі, альт — Друга відьма

Закінчила Національну музичну академію України ім. П. І. Чайковського. Відвідувала курси BIAT при театральному центрі Л.Курбаса. Пройшла міжнародний семінар-практикум при театрі «Школа драматичного мистецтва» Анатолія Васильєва. Членкиня Союзу композиторів України, працює з ансамблем старовинної музики "Vox Animae".

СОЛІСТИ

Орест Орищук, тенор — Моряк

Закінчив магістратуру по класу баяна та вокалу в Національному педагогічному університеті ім. М. Драгоманова. Лауреат міжнародних конкурсів InterSvitiaz accomusic та ім. Євгена Станковича. Відвідував студію з підготовки акторів при НЗАУНХУ ім. Г. Верьовки. Співпрацював як концертмейстер з КНУКіМ, як артист хору у KSOC. Соліст в Don Kosaken Choir (Мюнхен, Німеччина). Навчається на 3 році аспірантури Національному педагогічному університеті ім. М. Драгоманова.

Олександр Лось, контратенор — Дух Меркурія

Закінчив Національну музичну академію України ім.П.І.Чайковського за спеціальністю диригент-хормейстер. Лауреат Всеукраїнського конкурсу хорових диригентів. Навчається в асистентурі у професора Е.Г.Савчука. Працює в Національній заслуженій академічній капелі України «Думка».

ХОР

**Анна
Гадецька**

**Вадим
Даньшин**

**Олександр
Дмитрієв**

**Віра
Криштофович**

**Анна
Павлушенко**

**Вікторія
Розбінська**

**Юлія
Стрельцова**

**Іван
Ярема**

ОРКЕСТР

Артем Куцан — скрипка

Закінчив Національну музичну академію України ім. П. І. Чайковського. Відвідував майстер-класи з барокової музики під керівництвом С. Монтанарі, А. Бернардіні, Н. Кожухаря, Д. Северина та ін. Брав участь у міжнародних фестивалях.

Гастролює Європою, США та Японією. Працює в оркестрі Національного академічного драматичного театру ім. І. Франка, грає в ансамблі барокової музики "La Cesta".

Кирило Шарапов — скрипка

Закінчив Національну музичну академію України ім. П. І. Чайковського та асистентуру-стажування (клас професора Богодара Которовича).

Стажувався в квартетній академії NSKA (Голландія, Амстердам) — клас Стефана Метца та Марка Данеля.

Призер міжнародних конкурсів Швейцарії, Франції та Італії. Відвідував майстер-класи Е. Фельца, Х. Баерле, М. да Сільва, В. Левіна, Т. Фоглера, Ш. Ашкеназі, М. Джонсона та ін.

Соліст Національного будинку камерної та органної музики України, артист та співорганізатор "Kiev-Tango-Project" артист дуету "Te Deum".

ОРКЕСТР

Віктор Іванов — скрипка

Закінчив Національну музичну академію України імені П. І. Чайковського. Лауреат міжнародних конкурсів. Співпрацює з Київським камерним оркестром Національної філармонії України та Національним камерним ансамблем «Київські солісти». Учасник міжнародних фестивалів. Стажувався у Олександра Павловського, Сергія Бреслера (Jerusalem Quartet), Мартіна Ловетта (Amadeus Quartet), Шмуеля Ашкеназі (Vermeer Quartet) та інших закордонних майстрів.

Андрій Кушнір — скрипка

Закінчив Львівську національну музичну академію імені М. В. Лисенка. Брав участь у міжнародних проектах та фестивалях. Активно займається оркестровим та ансамблевим виконавством. Співпрацює з Львівською обласною філармонією, ансамблями "Junge Philharmonie", "Leopolis", "Віртуози Львова", у складі яких багато гастролював Європою, Азією та Америкою.

Христина Котовські — скрипка

Закінчила Львівську середню спеціалізовану музичну школу-інтернат ім. С. Крушельницької (клас Р.Григорчука) та магістратуру по класу скрипки у Львівській національній музичній академії ім. М.В. Лисенка (клас О. Андрейко). Лауреатка міжнародних конкурсів «Individuals» та «Таланти Європи». Бере активну участь у фестивалях класичної та давньої музики.

ОРКЕСТР

Оксана Пінчук — скрипка

Закінчила Київську середню спеціалізовану музичну школу-інтернат ім. М.В.Лисенка (клас О. Корінець) та Національну музичну академію України ім. П.І. Чайковського (клас Н. Анненкової). Лауреатка міжнародних конкурсів. Учасниця закордонних та всеукраїнських фестивалів і майстер-класів. Співпрацює з Академічним симфонічним оркестром Національної філармонії України.

Аліса Рубанова — скрипка

Закінчила Харківську середню спеціальну музичну школу та Національну музичну академію України ім. П.І. Чайковського. Лауреатка міжнародних конкурсів. Стажувалася у Сакарі Теппонен (Данія), Мішеля Макарьського (США), Сергія Островського (Ізраїль-Швейцарія). Співпрацювала з симфонічним оркестром Національної філармонії України.

Ігор Завгородній — альт

Закінчив НМАУ ім. Чайковського (клас Б. Которовича і Т. Яропуда) та асистентуру-стажування (клас А. Баженова). Лауреат міжнародних конкурсів. Навчався в Netherlands String Quartet Academy (Амстердам) у педагогів Marc Danel, Stefan Metz, Peter Cropper, в International Summer Academy for Music, Beuggen (Prof. Kamilla Schatz) та в International Summer Academy for Chamber Music Lower Saxony, Frenswegen (Prof. Eberhard Feltz, Robin Ireland, Richard Ireland).
З 2009 до 2016 — артист НКА «Київські Солоісти».
З 2015 — артист «УХО-ансамблю».

ОРКЕСТР

Ольга Шадріна-Личак — клавесин, basso continuo

Кандидатка мистецтвознавства. В.о. доцента кафедри старовинної музики НМАУ ім. П.І. Чайковського. Закінчила асистентуру-стажування НМАУ ім. П. І. Чайковського (професор Світлана Шабалтіна) та цикл спеціалізації Conservatoire National de région de Strasbourg (професор Алін Зільберайх). Стажувалась у Центрі Вищої Освіти Музики і Танцю (Тулуза, Франція). Учасниця численних майстер-класів. Володарка спеціального призу "Bärenreiter-Urtext Preis" конкурсу імені Й. С. Баха. Концертує в Україні та за кордоном. У програмі використовується клавесин — копія моделі фламандського типу Ruckers (1624). Інструмент виготовлено з матеріалів та за технологією французького ательє Марка Дюкорне — "Atelier Marc Ducornet". Майстер Дмитро Тітенко, Київ, Україна.

Наталія Фоменко — клавесин, орган

Солістка Національного будинку органної та камерної музики України, лауреатка міжнародного конкурсу "Wanda Landowska Harpsichord Competition" (Італія), стипендіатка проекту Європейського Союзу "Accentus Musicalis" (Австрія). Закінчила асистентуру-стажування НМАУ ім. П.І.Чайковського у професора Світлани Шабалтіної. Викладає в КССМШ ім. М.В. Лисенка. Концертує в Україні та за кордоном, учасниця міжнародних фестивалів та майстер-класів. У програмі використовується клавесин — копія франко-фламандської моделі XVII століття, майстер Marc Ducornet; Франція, Париж.

ОРКЕСТР

Константін Щеніков — теорба

Закінчив Петербурзьку державну консерваторію ім. М. Римського-Корсакова по класу гітари та композиції. Вивчав історичне виконавство в класі Єлени Серединської. Пройшов майстер-класи під керівництвом Е. Маскарді, Х. Діас-Латорре, Х.Сміта та Е. Лоуренса-Кінга. Соліст та виконавець basso continuo. Лауреат єдиного європейського конкурсу лютні (Італія), переможець конкурсу барокової музики Van Wassenaer Competition. Засновник та керівник ансамблю "Reditus" та «Ренессанс-Оркестр Санкт-Петербурга», учасник ансамблю "Barocco concertato" та ін., музичний директор фестивалю «Александрійская Карусель». У програмі використовується теорба — копія інструменту болонського майстра Matteo Sellas (1639). Майстер Міхаїл Федченко, Санкт-Петербург, Росія.

Владімір Кірасіров — барокова гітара

Закінчив Петербурзьку державну консерваторію ім. М. Римського-Корсакова та Conservatorium Maastricht (Нідерланди). Учасник і лауреат конкурсів в Хорватії, Індії та Росії. Викладач та організатор проектів на міжнародних фестивалях, засновник Дуету Євгенії Маркової і Владіміра Кірасірова, співпрацює з «Ренессанс-Оркестром Санкт-Петербурга» (теорба). Концертує в Латвії та Нідерландах. У програмі використовується барокова гітара — копія гітари паризького майстра Jean Voboam кінця XVII століття. Майстер Міхаїл Федченко, Санкт-Петербург, Росія.

ОРКЕСТР

Ганна Щербина — віолончель

Закінчила Київський інститут музики ім. Р. М. Глієра та КНУКіМ (клас заслуженого артиста України Віталія Мальцева). Відвідувала майстер-класи під керівництвом Ю. Брайчиша, Л. Горохова, Г. Назілло, В. Вестіделло та ін. Артистка Національного будинку органної та камерної музики України. Учасниця міжнародних фестивалів. Концертує у складі барокового ансамблю “La Cesta”.

Антон Жуков — контрабас

Закінчив Київський інститут музики імені Р. М. Глієра. Співпрацював з ансамблем сучасної класичної музики «Nostri Temporis Ensemble», Kremerata Baltica orchestra та Київським камерним оркестром. Викладач Київського інституту музики імені Р. М. Глієра (кафедра джазу). Артист Симфонічного оркестру Національної опери України.

Константін Яковлев — бароковий гобой, бароковий фагот

Закінчив Петербурзьку державну консерваторію ім. М. Римського-Корсакова. Лауреат міжнародних конкурсів. Співпрацює з колективами історичної музики “The Pocket Symphony”, “Pratum Integrum”, “Barocco concertato”, “Prattica terza”, «Новая Голландия», «Российский ансамбль старинной музыки». Проходив майстер-класи та брав участь у проєктах спільно з К. Бойсе, К. Лазар (бароковий фагот), Х. Вестерманном (бароковий гобой), М. Шнайдером (блокфлейта) та ін. Навчається у Вищій школі музики (Франкфурт). У програмі використовуються бароковий фагот та бароковий гобой, копії виготовлені за історичними оригіналами майстрів Італії, Німеччини та Польщі XVII-XVIII ст.

ОРКЕСТР

Наталя Павлів — блок-флейта

Закінчила Львівську Національну Музичну Академію ім. М.В. Лисенка. Лауреатка Всеукраїнського конкурсу «Волинська гуковиця». Учасниця сопілкового конsortу «Dudalis Junior». Концертує сольо та в камерних складах. Продовжує педагогічну традицію Львівської академічної школи професійного сопілкового виконавства.

Ольга Мілоста — блок-флейта

Закінчила Рівненське музичне училище (клас І.Федорова), навчається в Львівській Національній Музичній Академії ім. М.В. Лисенка (клас Б. Корчинської). Переможниця всеукраїнських та міжнародних конкурсів. Учасниця проєкту «Молодь музикує в музеї» (Львів), співпрацює з бароковою капелою Львівської Національної Музичної Академії ім. М.В. Лисенка.

Уладзімір Урбановіч — ударні

Закінчив Мінський державний музичний коледж імені М. Глінки та Московську державну консерваторію ім. П.І. Чайковського. Лауреат міжнародних конкурсів. Брав участь в майстер-класах «Crossdrumming». Співпрацював з ансамблем ударних інструментів М. Пекарського, Т. Курентзисем, В. Юровським, О. Латрі та ін. Активно концертує.

ХУДОЖНЬО-ПОСТАНОВЧИЙ СКЛАД

Наталія Хмілевська
хормейстер, коуч з вокалу

Тамара Трунова, Антон Вахліовський
пластичне рішення

Христина Корабельникова
художник по костюмах

КОНСУЛЬТАНТИ ПРОЕКТУ

**Геник Беляков — перекладач
лібрето опери українською**

Поет, перекладач. Закінчив Київський національний лінгвістичний університет. Автор перекладів Ч. Буковські, Т. Кленсі «Всесвіт», Гантера С. Томпсона, Філіпа К. Діка, В. С. Берроуза, Д. Коупленда, Т. де Квінсі «Комубук», Д. дю Мор'є, І. Бенкса та ін.
Лауреат премії видавництва «Смолоскип» у номінації «Поезія» за збірки «Так чи інакше» і «По-людськи».

**Дмитро Тітенко — майстер
інструментів, настроювач,
технічний консультант**

**Олексій Терпелюк — майстер
з ремонту та реставрації інструментів**

**Тетяна Тітова — консультант
з англійської мови**

ДІДОНА ТА ЕНЕЙ

лібретто

ДІЙОВІ ОСОБИ

Лібрето: Nahum Tate (Наум Тейт)
Український переклад: Генрик Беляков

Дідона, цариця Карфагена,
також znana як Еліза
Белінда, перша служниця Дідони
Друга служниця

Чаклунка
Дві відьми
Дух у подобі Меркурія

Еней, Троянський принц
Троянський моряк

Хор карфагенян
Хор відьом
Хор мисливців
Хор моряків

СЮЖЕТ

Дія I. Карфаген. Палац Дідони.

Дідона, цариця Карфагена, безутішна. Її найближча подруга, Белінда, відчайдушно намагається підбадьорити пригнічену Дідону. Белінда пропонує цариці відповісти на кохання троянця Енея, адже любов гоїть всі рани. Дідона ж побоюється. Врешті-решт, Белінді та Другій Служниці вдається зламати опір Дідони. Еней та Дідона разом.

Дія II. Печера.

Чаклунка та її відьми задумують знищити Дідону та Карфаген. Вони збираються наслати на місто бурю та примусити закоханих розлучитися. Дух у подібі Меркурія має нагадати Енею, що він забув про волю богів та свою обіцянку — відродити Італію та заснувати Рим. Дідона та Еней насолоджуються прогулянкою та полюванням разом, із Беліндою та придворними. Раптово зривається буря й закохані змушені розлучитися. Еней залишається наодинці з Духом. Він наказує Енею залишити Дідону. Еней погоджується виконати веління богів, однак його серце розривається від думки про розлуку.

Дія III. Порт Карфагена.

Моряки готують корабель Енея до відплиття. Відьми радіють своїй перемозі. Тим часом Дідона повертається до палацу і дізнається, що Еней вирішив її покинути. Вона розповідає Белінді про своє горе. Раптово повертається Еней і намагається виправдати себе, однак Дідона є непохитною щодо вже прийнятого рішення: вона піде із життя як тільки Еней покине Карфаген.

ДІЯ ПЕРША

Входять Дідона, Белінда й свита.

Belinda

Shake the Cloud from off your Brow,
Fate your wishes does Allow.
Empire Growing, Pleasures Flowing,
Fortune Smiles and so should you,
Shake the Cloud from off your Brow.

Chorus

Banish Sorrow, Banish Care,
Grief should ne're approach the Fair.

Dido

Ah! Belinda I am prest,
With Torment not to be confest.
Peace and I are Strangers grown,
I languish till my Grief is known,
Yet would not have it Guess'd.

Belinda

Grief Encreasing, by Concealing.

Dido

Mine admits of no Revealing.

Белінда

З чола свого печаль змахни,
Твоїм бажанням доля потурає.
Імперія росте і процвітає,
Утіхам краю і кінця немає,
Фортуна усміхається тобі,
тож усміхнись і ти.
З чола свого печаль змахни.

Хор

Облиш усі турботи й сум,
Нехай журба не доймає красунь.

Дідона

Ах, Беліндо! Допіка мене
Страждання потайне.
Спокій мені незнаний тепер.
Тужитиму так, доки правду не взнаю,
Проте говорити про це не бажаю.

Белінда

Приховане горе може рости.

Дідона

Та я своє не розкрию тобі.

Belinda

Then let me Speak. The Trojan guest
Into your tender Thoughts has prest.
The greatest blessing Fate can give,
Our Carthage to secure,
and Troy revive.

Chorus

When Monarchs unite how happy
their State,
They Triumph at once o'er their Foes
and their Fate.

Dido

Whence could so much Virtue spring,
What Storms, What Battles did he sing?
Anchises Valour mixt
with Venus' Charms,
How soft in Peace, and yet how
fierce in Arms.

Belinda

A Tale so strong and full of woe
Might melt the Rocks as well as you.

Second Handmaiden

What stubborn Heart unmov'd
could see,
Such Distress, such Piety?

Dido

Mine with Storms of Care opprest
Is taught to pity the Distrest,
Mean wretches Grief can Touch,
So soft, so sensible my Breast,
But Ah! I fear, I pity his too much.

Белінда

А я скажу: троянський гість
У думках ніжних оселився.
Благословити здатна доля,
І Карфаген уберегти,
і відродити Трою.

Хор

Коли єднаються монархи,
радіють їх держави,
І торжествують вони враз
над долею та ворогами.

Дідона

Де ж стільки тих чеснот він взяв?
В яких штормах і битвах побував?
Анхіса доблесть і Венерина краса,
У мирний час ягня,
та лев, коли візьме списа.

Белінда

В історії цій стільки горя й лих,
Що заплачуть бескиди,
а з ними — й ти.

Друга служниця

Яке ж це серце загрузіло
Не вразять подвиги та біди?

Дідона

Моє обвіяли вітри опіки,
Воно знедолених жаліти звикло.
Ба навіть за негідників болить.
Таке воно у мене чуйне та чутливе,
Та, мабуть, що за ним
найбільше скніє.

Belinda, Second Handmaiden, chorus

Fear no danger to ensue,
The Hero Loves as well as you.
Ever Gentle, ever Smiling,
And the Cares of Life beguiling.
Cupids Strew your path with Flowers,
Gather'd from Elysian Bowers.

Входить Еней зі свитою.

Belinda

See your Royal Guest appears,
How Godlike is the Form he bears.

Aeneas

When, Royal Fair, shall I be blest,
With cares of Love and State distress?

Dido

Fate forbids what you pursue.

Aeneas

Aeneas has no Fate but you.
Let Dido smile, and I'll defie,
The feeble stroke of Destiny.

Chorus

Cupid only throws the Dart,
That's dreadful to a Warrior's Heart.
And she that wounds can only cure
the Smart.

Белінда, Друга служниця й хор

Не бійся, царице, загрози немає,
Герой тебе так само кохає.
Усміхнений завжди і ніжний.
Тебе з ним турботи облишать.
Та й купідони уберуть
Вам Єлисейським квітом путь.

Белінда

Шановний гість твій прибуває.
Статую як у бога має.

Еней

Коли ж, царице, ти на мене
врешті глянеш?
Коли любовних і державних скрут
позбавиш?

Дідона

Облиш, бо проти долі не піти.

Еней

Нема в Енея долі — тільки ти.
Яви лиш усмішку свою,
І я удари долі відіб'ю.

Хор

Лиш купідонова стріла
Злякати здатна вояка.
Та як погамувати біль цей знає
Лиш та, що його серце крає.

Aeneas

If not for mine, for Empire's sake,
Some Pity on your Lover take.
Ah! make not in a hopeless Fire,
A Hero fall, and Troy once more
Expire.

Belinda

Pursue thy Conquest, Love: her Eyes
Confess the Flame,
her Tongue Denyes.

Chorus

To the Hills and the Vales,
to the Rocks and the Mountains,
To the Musical Groves
and the cool Shady Fountains,
Let the Triumphs of Love
and of Beauty be shown.
Go Revel, ye Cupids,
the day is your own.

Еней

Як не для мене, то імперії заради,
Царице, зжалься над закоханим
героєм.
Не дай же згинуті в полум'ї безнадії,
Не дай же знову власти стінам Трої.

Белінда

Ти стежку цю не полишай,
що до коханої веде,
Бо хоч вона й не визнає,
в очах її вогонь палає.

Хор

І горбам, і долинам,
і бескидам, і горам,
Щебетливим гаям
і холодним джерелам
Явіть торжество Кохання й Краси.
Святкуйте, купідони!
Ви перемогли!

ДІЯ ДРУГА

Входить Чаклунка.

Sorceress

Weyward Sisters, you that Fright
The Lonely Traveller by Night.
Who like dismal Ravens crying,
Beat the Windows of the Dying,
Appear at my call,
and share in the Fame,
Of a Mischief shall make all
Carthage to flame.

First Witch

Say, Beldam, what's thy will.

Chorus

Harm's our Delight
and Mischief all our Skill.

Sorceress

The Queen of Carthage whom we hate,
As we do all in prosperous State,
E're Sun set shall most wretched
prove, Deprived of Fame, of Life
and Love.

First and Second Witch

Ruin'd e're the Set of Sun,
Tell us how shall this be done.

Чаклунка

Свавільні сестри, що вселяють жах
У серце опівнічного мандрівника,
Що, мов зловісні галасливі круки,
У вікна б'ються в передсмертний
час.
Я кличу вас — явіться,
й заподієм лихо,
Спалімо Карфаген дотла.

Перша відьма

Кажі, чаклунко, що від нас хотіла!

Хор

Ми злобою впираємось,
На всіх нещастях знаємось.

Чаклунка

Цариця Карфагена, що ненависна
нам,
Як і всі мешканці квітучої держави,
Спізнає нині найстрашніше лихо,
Кохання й славу втратить
і піде з життя.

Перша й друга відьми

Вона помре, та ще не встигне
споночіти.
Ти розкажи-но ліпше, як нам це
зробити?

Sorceress

The Trojan Prince you know is bound
By Fate to seek Italian ground.
The Queen and He are now in Chase.

First Witch

Hark, hark, the cry comes on apace.

Sorceress

But when they've done, my trusty elf
In form of Mercury himself,
As sent from Jove shall chide his stay,
And charge him Sail tonight with all his
Fleet away.

Chorus

Ho, ho, ho, ho!

First and Second Witches

But e're we this perform,
We'll conjure for a Storm.
To mar their hunting Sport,
And drive 'em back to Court.

Chorus

In our deep vaulted Cell
the Charm we'll prepare,
Too dreadful a Practice
for this open Air.

Чаклунка

Троянцю доля, ви збагніть,
Знайти Італію велить.
Та нині із царицею на ловах він.

Перша відьма

То ж чути навіть крики їх.

Чаклунка

Коли ж скінчать, мій вірний ельф,
Прикинувшись Юпітера посланцем,
Картатиме Енея за затримку і накаже
Негайно відпливати з флотом геть.

Хор

Хо, хо, хо, хо!

Перша й друга відьми

Та перед тим
Ми начаклуєм бурю їм,
Зіпсуєм лови
І повернемо до двору.

Хор

У глибині печер вдамося ми
до відьомства,
Надто мерзенного, аби чинити
просто неба.

Входять Дідона, Белінда й свита.**Belinda and chorus**

Thanks to these Lonesome Vales,
These desert Hills and Dales.
So fair the Game, so rich the Sport,
Diana's self might to these Woods
resort.

Second Handmaiden

Oft she Visits this lone Mountain,
Oft she bathes her in this Fountain.
Here Acteon met his Fate,
Pursued by his own Hounds,
And after Mortal Wounds,
Discover'd, discover'd too late.

Белінда й хор

Ми вдячні усім цим безлюдним
долинам,
Пустинним горбам і відлюдним
низинам.
Преславна розвага й розкішні ліси.
Діані припали б вони до душі.

Друга служниця

На гору цю Діана учашає
Купатись у джерелах полюбляє.
Серед гаїв цих Актеон поліг,
Тікав від власних гончаків.
Його тут при смерті знайшли,
Та вже ніхто йому не допоміг.

Вітають Енея.**Aeneas**

Behold upon my bending Spear
A Monster's Head stands bleeding.
With Tushes far exceeding
These did Venus' Huntsmen Tear.

Dido

The Skies are Clouded.
Hark how Thunder
Rends the Mountain Oaks asunder.

Еней

Погляньте, гне мого списа
Кривава вепра голова,
З різцями довгими, ніж ті,
Що розтерзали на шматки
Венери юного ловця.

Дідона

На небі хмари й грім лунає,
Дуби могутнії ламає.

Belinda and chorus

Haste, haste to Town this open Field,
No shelter from the Storm can yield.

Белінда й хор

Спішіть, спішіть, біжіть мерщій до міста!
Бо ж просто неба не знайти прихистку.

Виходять.

**До Енея приходить Дух, посланець
Чаклунки в подобі Меркурія.**

Spirit

Stay Prince and hear great Jove's
Command,
He summons thee this Night away.

Дух

Зажди-но, принце, зачекай!
Послухай, що Юпітер наказав!
А він велів, щоб ти не зволікав
Й цієї ж ночі відпливав.

Aeneas

Tonight?

Еней

Сьогодні?

Spirit

Tonight thou must forsake this Land,
The angry God will brook no longer
stay,
Jove commands thee waste no more,
In Love's delights those precious
Hours,
Allow'd by th'Almighty Pow'rs.
To gain th' Hesperian Shore,
And Ruin'd Troy restore.

Дух

Сьогодні мусиш підіймати якорі,
Не зволікати та не гнівати богів.
Юпітер каже, щоб не гаяв час
В любовних втіхах, і тому
Всесильні шлють тебе
До західних земель,
Аби відбудувати Трою.

Aeneas

Jove's Commands shall be obey'd,
Tonight our Anchors shall be weigh'd.
But ah! what Language can I try,
My Injur'd Queen to pacify?
No sooner she resigns her Heart,
But from her arms I'm forc'd to part.
How can so hard a Fate be took,
One Night enjoy'd, the next forsook.
Yours be the blame, ye Gods, for I
Obey your will, but with more Ease
could dye.

Еней

Юпітеру коритись маю,
Сьогодні ж якір підіймаю.
Але! Як віднайти слова,
Аби утішити засмучену царицю?
Вона відповіла на поклик серця,
А я вже мушу полишать її обійми.
Одна ніч насолод, і знов розлука.
Виню в цьому богів, однак,
Хоча й скорюся, волів би вмерти я.

Виходить.**Sorceress, first and second witches**

Then since our Charms have sped,
A Merry Dance be led
By the Nymphs of Carthage
to please us.
They shall all dance to ease us.
A Dance that shall make the Spheres
to wonder,
Rending those fair Groves asunder.

Чаклунка, перша й друга відьми

Оскільки наші чари спрацювали
швидше,
Танком веселим німфи Карфагена
миттю
Утішать і розважать нас.
Танок цей подивує небеса.
Станцюють всі разом вони,
Сплондрують гожії гаї.

ДІЯ ТРЕТЯ

Входять моряки.

First sailor and chorus

Come away, fellow Sailors
your Anchors be weighing,
Time and Tide will admit no delaying.
Take a Boozy short leave of your
Nymphs on the Shore,
And silence their Mourning,
With Vows of returning,
But never intending to Visit them
more.

Sorceress

See the Flags and Streamers curling,
Anchors weighing, Sails unfurling. .

First witch

Phoebe's pale deluding Beams
Gilding o'er deceitful Streams.

First and second witches

Our Plot has took,
The Queen's forsook,
Eliza's ruin'd, ho, ho, ho!

Перший моряк і хор

Ну ж бо, друзі-моряки,
Підіймаймо якорі!
Незабаром відпливаєм,
а тому часу не гаєм!
У порту ми п'єм-гуляєм,
німф хутенько забуваєм.
І хоч наміру не маєм,
Щиросердно запевняєм,
Що побачимось знов.

Чаклунка

Лишень погляньте, як тріпочуть
прапори!
Вони вітрила напинають і піднімають
якорі!

Перша відьма

Феби промені бліді
Облудно грають на воді.

Перша й друга відьми

Наш задум добре спрацював,
Герой царицю кинув.
Еліза врешті згине, хо, хо, хо, хо!

Sorceress

Our next Motion, Must be
to storm her Lover on the Ocean.
From the Ruin of others
our Pleasure we borrow,
Eliza bleeds tonight,
and Carthage flames tomorrow.

Chorus

Destruction's our delight, delight our
greatest Sorrow,
Eliza dyes tonight, and Carthage flames
tomorrow.

Dido

Your Counsel all is urg'd in vain,
To Earth and Heaven I will complain.
To Earth and Heaven why do I call,
Earth and Heaven conspire my Fall.
To Fate I sue, of other means bereft,
The only refuge for the wretched left.

Belinda

See Madam, see where the Prince
appears,
Such Sorrow in his looks he bears,
As would convince you still he's true.

Aeneas

What shall lost Aeneas do?
How Royal Fair, shall I impart
The Gods' decree and tell you we
must part?

Чаклунка

Та наш наступний крок —
Це збурити на морі шторм.
Ми інших згубим і себе потішим.
Еліза згине нині, а завтра місто
знищим.

Хор

Розруха нам за щастя, та радість нас
гнітить.
Коли помре Еліза, то й Карфаген
згорить.

Входять Дідона, Белінда й свита.

Дідона

Даремні всі твої слова,
Землі і небу скажусь я.
Але чи варто умовляти сили,
Що змовились мене згубити?
Благаю долю я, бо хто ж іще,
Нещасну прихистить мене?

Входить Еней.

Белінда

Поглянь, царице, ось і принц
з'явивсь,
Такий смутний, що ладен впасти ниць,
Щоб щирістю довести тобі.

Еней

Як діяти злощасному мені?
І розповісти милій про наказ
Богів, що прагнуть розлучити нас?

Dido

Thus on the fatal Banks of Nile,
Weeps the deceitful Crocodile.
Thus Hypocrites that Murder Act,
Make Heaven and Gods the Authors
of the Fact.

Aeneas

By all that's good...

Dido

By all that's good: no more,
All that's good you have Forswore.
To your promised Empire fly,
And let forsaken Dido dye.

Aeneas

In sight of Jove's command I'll stay,
Offend the Gods, and Love obey.

Dido

No faithless Man thy course pursue,
I'm now resolved as well as you.
No Repentance shall reclaim
The Injur'd Dido slighted Flame.
For 'tis enough what e're you
now decree,
That you had once a thought
of leaving me.

Aeneas

Let Jove say what he please, I'll stay.

Dido

Away, away. Away, away.

Дідона

Достоту так на річці Ніл
Брехливий плаче крокодил.
Так лицемір, коли убив,
Вину звертає на богів.

Еней

В ім'я добра...

Дідона

В ім'я добра, мовчи,
Усе добро вже зрадив ти.
Тікай хутчій в омріяну державу,
Зостав Дідону смерті на поталу.

Еней

Попри Юпітера наказ
не вийду я у море,
Нехай богів ображу, та скорюсь юбові.

Дідона

Нема твоєму віроломству меж
Та все й для мене визначено теж.
І не роздмухає ніяке покаяння
Погасле полум'я мого кохання.
Бо досить, що б ти не казав тепер,
Одної думки кинути мене.

Еней

Я застаюсь, що б там Юпітер не
звелів.

Дідона

Геть забирайся! Геть з очей моїх!

Aeneas

No, no, I'll stay, and Love obey!

Dido

To Death I'll fly, if longer you delay.

Dido

But Death, alas! I cannot shun,
Death must come when he is gone.

Chorus

Great Minds against themselves
conspire,
And shun the Cure they most desire.

Dido

Thy hand Belinda, darkness shades me,
On thy Bosom let me rest,
More I would but Death invades me.
Death is now a Welcome Guest,
When I am laid in Earth,
may my Wrongs create
No trouble in thy Breast.
Remember me, but ah! forget my Fate.

Chorus

With drooping Wings ye Cupids come,
And scatter Roses on her Tomb.
Soft and Gentle as her Heart,
Keep here your Watch and never part.

Еней

Ні, ні! Скорюсь любові я
й нікуди не піду!

Дідона

Затримаєшся ще на мить —
я замертво впаду.

Еней виходить.**Дідона**

Шкода, та смерті не уникнути мені.
Вона прийде по мене, щойно
зникне він.

Хор

Шляхетний люд себе занапащає
І уникає зцілення, якого так бажає.

Дідона

Беліндо, зір мій застигає пелена,
Дай руку та до себе пригорни,
Бо смерть уже до мене підступа.
Я нині в гості жду її.
Коли мене в могилу покладуть,
То хиб моїх до серця не бери,
Ти пам'ятай мене — що сталося
забудь.

Хор

Згорніть-но крила, купідони,
Тендітні, мов душа Дідони,
На гріб цариці ружі покладіть.
Вартуйте тут тепер і стережіть.

ПІДТРИМКА ПРОЕКТУ

ЗАСНОВНИЦІ OPEN OPERA UKRAINE

Анна Гадецька **Програмна директорка**

Музична культурологиня, кандидатка мистецтвознавства, в.о. доцента кафедри теорії та історії культури Національної музичної академії України ім. П.І. Чайковського. Лекторка освітньої організації Культурний Проект. Кураторка напрямку «Культурний Туризм. Опера».

Галина Григоренко **Генеральна продюсерка**

Культурна менеджерка. Магістр економіки та магістр культурології за освітою. З 2014 по 2017 роки — програмна директорка освітньої організації Культурний Проект. Ініціаторка та керівниця спільної програми з Національною оперою України «Сезон прем'єр». Випускниця міжнародної учбової програми Opera Management від OPERA EUROPA.

Наталія Хмілевська **Артистична директорка**

Закінчила Національну музичну академію України ім. П. І. Чайковського як диригент-хормейстер. Сопрано, лауреатка міжнародних вокальних конкурсів. Кандидатка мистецтвознавства, викладачка вокалу, фахівчиня з ренесансового та барокового співу. Лідерка та художня керівниця колективу старовинної музики "Vox Animae". Постійна учасниця концертних програм Національного Будинку органної та камерної музики.

ПІДТРИМКА

Open Opera Ukraine — це незалежний проект, що формує нову культуру споживання музичного інтелектуального продукту через здійснення сучасних оперних постановок, розвиток аудиторії і професіоналізацію молодих талантів.

Якісна зміна поля взаємодії аудиторії та професійних музикантів неможлива без підтримки тих, хто поділяє наші цінності. Ми щиро вдячні тим, хто вже зараз підтримує розвиток проекту та надзвичайно раді розширенню кола людей, охочих бути включеними в цей процес.

Підтримуючи наш проект, ви допомагаєте українському музичному мистецтву включитись у світовий культурний мейнстрім. Ви відіграєте ключову роль у створенні інноваційних сучасних постановок, надаєте можливість розвитку молодим талантам, впливаєте на створення надихаючих освітніх та учасницьких проектів для глядачів.

В найближчі плани проекту входять:

- подальша робота над спільними музичними проектами, в які були б залучені музиканти з різних міст України;
- дослідження української класичної музичної спадщини та її репрезентація;
- здійснення сучасних оперних постановок;
- створення дитячої оперної студії;
- реалізація широких освітніх публічних програм.

Ви можете підтримати будь-який з напрямків проекту, долучившись у зручний для вас спосіб. Для інформації щодо підтримки пишіть нам: support@openopera.com.ua

ПІДТРИМКА

Поціновувач (щорічний внесок від 5,000 грн)

- Приоритетний продаж квитків на всі події проекту протягом року
- Запрошення на спеціальні події проекту
- Згадування вашого імені на публічних сторінках проекту (сайт, соціальні мережі) та в друкованих матеріалах

Партнер (щорічний внесок від 10,000 грн)

- Преміальні квитки на прем'єри сезону
- Візити на генеральні репетиції прем'єр
- Всі переваги пакету Поціновувач

Патрон (щорічний внесок від 50,000 грн)

- Підписка на електронний щоквартальний огляд найкращих музичних подій світу від музичного експерта
- Знижка 10% на купівлю квитків для ваших близьких
- Всі переваги пакету Партнер

Корпоративний партнер (гнучка система підтримки)

- Можливості для Вашого бізнесу:
- Вплив на формування інтелектуально-мистецького іміджу України
 - Нові ресурси іміджевого потенціалу компанії: преміальне позиціонування бренду
 - Включеність в процес становлення в Україні мистецького продукту світових стандартів

ДЛЯ НОТАТОК

OPEN
OPERA
UKRAINE

Дизайн та верстка:
Ірина Костишина
2018

**«Як на мене, найбільш чистим
видом мистецтва є музика.
Це найвища форма мистецтва,
тому що музика абсолютно
нематеріальна».**

Марина Абрамович
з виступу на відкритій лекції в Києві,
вересень 2017 р.

OPEN
OPERA
UKRAINE

Наші контакти:

+380 50 312 96 55

openopera.com.ua

open.opera.2017@gmail.com

<https://www.facebook.com/OpenOperaUkraine/>